

Cuprins

PARTEA I. PARTEA GENERALĂ	1
Capitolul I. Raportul juridic civil	1
<i>Secțiunea I. Caracterizare generală a raportului juridic civil</i>	<i>1</i>
1. Definiția și caracterele raportului juridic civil	1
2. Structura raportului juridic civil	1
3. Izvoarele raportului juridic civil concret	1
3.1. Definiția izvorului raportului juridic civil concret	1
3.2. Corelația dintre norma juridică, raportul juridic civil abstract, raportul juridic civil concret și izvorul raportului juridic civil concret	1
3.3. Clasificarea izvoarelor raporturilor juridice concrete	2
<i>Secțiunea a II-a. Conținutul raportului juridic civil</i>	<i>3</i>
1. Considerații generale	3
2. Dreptul subiectiv civil	3
2.1. Definiție	3
2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile	4
2.2.1. Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative	4
2.2.2. Drepturi subiective civile nepatrimoniale și drepturi subiective civile patrimoniale (drepturi reale și drepturi de creanță)	5
2.2.3. Drepturi subiective civile principale și drepturi subiective civile accesorii	7
2.2.4. Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi subiective civile afectate de modalități	10
2.3. Exercițarea drepturilor subiective civile. Abuzul de drept	10
3. Obligația civilă	12
3.1. Noțiune	12
3.2. Clasificarea obligațiilor civile	13
3.2.1. Obligații de a da, obligații de a face și obligații de a nu face	13
3.2.2. Obligații civile pozitive și obligații civile negative	14
3.2.3. Obligații de rezultat și obligații de mijloace	14
3.2.4. Obligații civile obișnuite, obligații <i>scriptae in rem</i> și obligații <i>propter rem</i>	15
3.2.5. Obligații civile perfecte și obligații civile imperfecte	16
3.2.6. Alte clasificări	16
<i>Secțiunea a III-a. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile</i>	<i>17</i>
1. Definiția obiectului raportului juridic civil	17
2. Bunurile	17
2.1. Noțiune. Corelația dintre bunuri și patrimoniu	17
2.2. Clasificarea bunurilor	18

2.2.1. Bunuri imobile și bunuri mobile	18
2.2.2. Bunuri aflate în circuitul civil și bunuri scoase din circuitul civil	21
2.2.3. Bunuri determinate individual și bunuri determinate generic	21
2.2.4. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile	22
2.2.5. Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile	23
2.2.6. Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere	23
2.2.7. Bunuri corporale și bunuri incorporale	24
2.2.8. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	25
2.2.9. Alte clasificări ale bunurilor	26
<i>Secțiunea a IV-a. Noțiuni generale privind părțile raportului juridic civil</i>	28
1. Categoriile subiectelor de drept civil	28
2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	28
2.1. Determinarea subiectelor raportului juridic civil	28
2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil	29
2.2.1. Precizări prealabile	29
2.2.2. Pluralitatea subiectelor în cazul raporturilor reale	30
2.2.3. Pluralitatea subiectelor în cazul raporturilor de creață	30
2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil	33
2.3.1. Precizări introductive	33
2.3.2. Schimbarea persoanei subiectului activ al raportului juridic obligațional (schimbarea creditorului)	33
2.3.3. Schimbarea persoanei subiectului pasiv al raportului juridic obligațional (schimbarea debitorului)	35
3. Capacitatea civilă	37
3.1. Noțiune	37
3.2. Capacitatea civilă a persoanei fizice	38
3.2.1. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	38
3.2.2. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	38
3.3. Capacitatea civilă a persoanei juridice	39
3.3.1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice	39
3.3.2. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice	40
Capitolul al II-lea. Actul juridic civil	41
<i>Secțiunea I. Definiția și clasificarea actelor juridice civile</i>	41
1. Definiția actului juridic civil	41
2. Clasificarea actelor juridice civile	41
2.1. Acte juridice unilaterale, acte juridice bilaterale și acte juridice multilaterale	41
2.2. Acte juridice cu titlu oneros și acte juridice cu titlu gratuit	43
2.3. Acte juridice constitutive, acte juridice translativ și acte juridice declarative	45
2.4. Acte juridice de conservare, acte juridice de administrare și acte juridice de dispoziție	46
2.5. Acte juridice consensuale, acte juridice solemne (formale) și acte juridice reale	47
2.6. Acte juridice patrimoniale și acte juridice nepatrimoniale	48

2.7. Acte juridice civile între vii și acte juridice civile pentru cauză de moarte _____	48
2.8. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție _____	49
2.9. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de modalități _____	49
2.10. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii _____	50
2.11. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte _____	50
2.12. Acte juridice civile strict personale și acte juridice civile care pot fi încheiate și prin reprezentant _____	51
2.13. Acte juridice civile numite și acte juridice civile nenumite _____	51
2.14. Acte juridice civile cu executare dintr-o dată și acte juridice civile cu executare succesivă _____	52
<i>Secțiunea a II-a. Condițiile de fond ale actului juridic civil</i> _____	53
1. Capacitatea de a încheia actul juridic civil _____	53
1.1. Noțiune _____	53
1.2. Regula (principiul) capacității de a încheia acte juridice și excepția incapacității _____	53
2. Consimțământul _____	56
2.1. Definiția consimțământului _____	56
2.2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică. Principiile voinței juridice în dreptul civil _____	56
2.3. Cerințele valabilității consimțământului _____	57
2.3.1. Precizări introductive _____	57
2.3.2. Consimțământul să provină de la o persoană cu discernământ _____	58
2.3.3. Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice (<i>animo contrahendi negotii</i>) _____	59
2.3.4. Consimțământul să fie exteriorizat _____	59
2.3.5. Consimțământul să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ _____	60
2.4. Eroarea _____	60
2.4.1. Definiție _____	60
2.4.2. Clasificare _____	60
2.4.3. Structura erorii-viciu de consimțământ _____	63
2.4.4. Cerințele erorii-viciu de consimțământ _____	63
2.5. Dolul (viclenia) _____	64
2.5.1. Definiție _____	64
2.5.2. Clasificare _____	65
2.5.3. Structura dolului _____	65
2.5.4. Cerințele dolului _____	66
2.5.5. Sancțiune _____	67
2.5.6. Proba dolului _____	67
2.6. Violența _____	68
2.6.1. Definiție _____	68
2.6.2. Clasificare _____	68
2.6.3. Structura violenței _____	68
2.6.4. Cerințele violenței _____	69
2.6.5. Sancțiune _____	70

2.7. Leziunea	70
2.7.1. Definiție și reglementare	70
2.7.2. Structura leziunii	71
2.7.3. Cerințele leziunii	71
2.7.4. Domeniul de aplicare	72
2.7.5. Sancțiuni	72
3. Obiectul actului juridic civil	73
3.1. Definiție	73
3.2. Cerințele valabilității obiectului actului juridic civil	73
3.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității obiectului actului juridic civil	73
3.2.2. Obiectul să existe	73
3.2.3. Obiectul să fie în circuitul civil	74
3.2.4. Obiectul să fie determinat sau determinabil	74
3.2.5. Obiectul să fie posibil	75
3.2.6. Obiectul să fie licit și moral	75
3.2.7. Obiectul să fie un fapt personal al celui care se obligă	75
3.2.8. Cel care se obligă să fie titularul dreptului	76
3.2.9. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege	77
4. Cauza (scopul) actului juridic civil	78
4.1. Definiție	78
4.2. Elementele cauzei actului juridic civil	78
4.2.1. Scopul imediat	78
4.2.2. Scopul mediat	79
4.3. Cerințele valabilității cauzei actului juridic civil	79
4.3.1. Cauza să existe	80
4.3.2. Cauza să fie reală	80
4.3.3. Cauza să fie licită și morală	81
4.4. Proba cauzei	81
<i>Secțiunea a III-a. Forma actului juridic civil</i>	82
1. Considerații generale	82
1.1. Definiția formei actului juridic civil	82
1.2. Principiul consensualismului	82
1.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil	83
2. Forma <i>ad validitatem</i>	83
3. Forma <i>ad probationem</i>	86
4. Forma cerută pentru opozabilitate față de terți	87
<i>Secțiunea a IV-a. Modalitățile actului juridic civil</i>	88
1. Termenul	88
1.1. Definiție	88
1.2. Clasificare	88
1.3. Efecte	89
2. Condiția	91
2.1. Definiție	91
2.2. Clasificare	91
2.3. Efectele condiției	95
2.4. Comparație între termen și condiție	98

3. Sarcina	98
3.1. Definiție	98
3.2. Clasificare	98
3.3. Efecte	99
3.4. Comparație între condiție și sarcină	100
<i>Secțiunea a V-a. Efectele actului juridic civil</i>	<i>100</i>
1. Considerații generale referitoare la efectele actului juridic civil	100
1.1. Definiția efectelor actului juridic civil	100
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil	100
1.3. Definiția și enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil	102
2. Principiul forței obligatorii	103
2.1. Noțiune și fundament	103
2.2. Excepții	104
3. Irevocabilitatea actului juridic civil	107
3.1. Noțiune și fundament	107
3.2. Excepții	107
4. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	109
4.1. Definiție și fundament	109
4.2. Principiul relativității și opozabilitatea față de terți a actului juridic	109
4.3. Noțiunile de parte, terț și având-cauză	110
4.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	114
<i>Secțiunea a VI-a. Nulitatea actului juridic civil</i>	<i>118</i>
1. Noțiuni generale	118
1.1. Definiția nulității	118
1.2. Funcțiile nulității	118
1.3. Delimitarea nulității de alte sancțiuni de drept civil (de alte cauze de ineficacitate a actului juridic)	119
1.3.1. Nulitatea și rezoluțiunea	119
1.3.2. Nulitatea și rezilierea	120
1.3.3. Nulitatea și revocarea	120
1.3.4. Nulitatea și caducitatea	120
1.3.5. Nulitatea și inopozabilitatea	121
1.3.6. Nulitatea și reducățiunea	121
1.4. Clasificarea nulităților actului juridic civil	122
1.4.1. Nulitatea absolută și nulitatea relativă	122
1.4.2. Nulitatea parțială și nulitatea totală	123
1.4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	124
1.4.4. Nulități de fond și nulități de formă	124
1.4.5. Nulități amiabile și nulități judiciare. Precizări privind așa-numitele nulități de drept	124
2. Cauzele de nulitate	125
2.1. Cauzele de nulitate absolută	125
2.2. Cauzele de nulitate relativă	126

3. Regimul juridic al nulității	127
3.1. Regimul juridic al nulității relative	127
3.1.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității relative	127
3.1.2. Nulitatea relativă poate fi invocată, în principiu, numai de persoana interesată	127
3.1.3. Nulitatea relativă este prescriptibilă	128
3.1.4. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită	129
3.2. Regimul juridic al nulității absolute	130
3.2.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității absolute	130
3.2.2. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are interes, de instanță, de procuror sau de alte organe prevăzute de lege	130
3.2.3. Nulitatea absolută este imprescriptibilă	131
3.2.4. Nulitatea absolută, în principiu, nu poate fi acoperită prin confirmare	132
3.3. Comparație de regim juridic între nulitatea absolută și nulitatea relativă	133
4. Efectele nulității	133
4.1. Considerații generale	133
4.1.1. Definiția efectelor nulității	133
4.1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității	134
4.2. Principiul retroactivității efectelor nulității	135
4.2.1. Noțiune și fundament	135
4.2.2. Excepții	135
4.3. Principiul restabilirii situației anterioare (<i>restitutio in integrum</i>)	137
4.3.1. Noțiune și justificare	137
4.3.2. Temeiul juridic al restituirii prestațiilor	137
4.3.3. Excepții	138
4.4. Principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (<i>resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>)	139
4.4.1. Noțiune și justificare	139
4.4.2. Excepții	140
4.5. Reguli de drept care înlătură principiul <i>quod nullum est, nullum producit effectum</i>	144
4.5.1. Precizări prealabile	144
4.5.2. Principiul conversiunii actului juridic	144
4.5.3. Regula <i>error communis facit ius</i>	146
4.5.4. Principiul răspunderii civile delictuale	146
Capitolul al III-lea. Domeniul și cursul prescripției extinctive	147
Secțiunea I. Domeniul prescripției extinctive	147
1. Noțiune și criterii de determinare	147
2. Domeniul prescripției extinctive în cadrul drepturilor patrimoniale	147
2.1. Prescripția extintivă și drepturile de creanță	147
2.2. Prescripția extintivă și drepturile reale accesorii	148
2.3. Prescripția extintivă și drepturile reale principale	148

3. Domeniul prescripției extinctive în cadrul drepturilor nepatrimoniale _____	149
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale _____	149
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale _____	150
4. Probleme speciale referitoare la domeniul prescripției extinctive _____	150
4.1. Valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției (a apărării de fond) _____	150
4.2. Acțiunea în constatare _____	151
4.3. Acțiunile mixte _____	152
4.4. Dualitatea de acțiuni _____	152
4.5. Drepturile secundare (potestative) _____	154
4.6. Acțiunea în repararea (compensarea) prejudiciului moral _____	154
4.7. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act juridic civil desființat _____	155
4.8. Acțiunile în materie de carte funciară _____	155
4.9. Prescripția extintivă în materie succesorală _____	158
<i>Secțiunea a II-a. Cursul prescripției extinctive</i> _____	162
1. Începutul prescripției extinctive _____	162
1.1. Regula generală referitoare la începutul prescripției extinctive _____	162
1.2. Reguli speciale referitoare la începutul prescripției extinctive _____	163
1.2.1. Ipoteza dreptului subiectiv civil pur și simplu _____	163
1.2.2. Ipoteza dreptului subiectiv civil afectat de o condiție suspensivă sau de un termen suspensiv _____	163
1.2.3. Ipoteza răspunderii civile pentru fapta ilicită și cazuri asimilate _____	164
1.2.4. Ipoteza acțiunii în declararea nulității relative _____	166
1.2.5. Ipoteza răspunderii pentru viciile ascunse ale lucrului, lucrării sau construcției _____	167
1.2.6. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive _____	168
2. Suspendarea prescripției extinctive _____	170
2.1. Noțiune. Justificare _____	170
2.2. Cauzele de suspendare _____	171
2.3. Efectele suspendării _____	174
2.3.1. Efectele generale _____	174
2.3.2. Efectul special _____	174
3. Întreruperea prescripției extinctive _____	175
3.1. Noțiune. Justificare _____	175
3.2. Cauzele de întrerupere _____	176
3.3. Efectele întreruperii _____	177
4. Repunerea în termenul de prescripție extintivă _____	179
4.1. Noțiune. Justificare _____	179
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă _____	180
4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă _____	181
4.4. Efectul repunerii în termenul de prescripție extintivă _____	182

5. Împlinirea (calculul) prescripției extinctive _____	183
5.1. Noțiune _____	183
5.2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive _____	183
PARTEA A II-A. DREPTURILE REALE PRINCIPALE _____	184
Capitolul I. Dreptul de proprietate _____	184
<i>Secțiunea I. Considerații generale referitoare la dreptul de proprietate _____</i>	<i>184</i>
1. Noțiunile de proprietate și drept de proprietate _____	184
2. Conținutul juridic al dreptului de proprietate _____	185
2.1. <i>Ius utendi (usus)</i> _____	185
2.2. <i>Ius fruendi (fructus)</i> _____	186
2.3. <i>Ius abutendi (abusus)</i> _____	186
3. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate _____	186
3.1. Dreptul de proprietate este un drept absolut _____	187
3.2. Dreptul de proprietate este un drept exclusiv _____	187
3.3. Dreptul de proprietate este un drept perpetuu _____	187
4. Restricții (limitări, îngrădiri) în exercițiul dreptului de proprietate _____	187
5. Enumerarea formelor dreptului de proprietate _____	189
<i>Secțiunea a II-a. Dreptul de proprietate publică _____</i>	<i>189</i>
1. Noțiune _____	189
2. Titularii (subiectele) dreptului de proprietate publică _____	189
3. Obiectul dreptului de proprietate publică _____	190
4. Caracterele juridice specifice dreptului de proprietate publică _____	192
5. Modurile de dobândire a proprietății publice. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică _____	193
5.1. Enumerarea modurilor de dobândire a proprietății publice _____	193
5.2. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică _____	194
6. Exercițiul dreptului de proprietate publică _____	198
6.1. Considerații generale _____	198
6.2. Dreptul de administrare _____	199
6.3. Concesionarea bunurilor proprietate publică _____	201
6.4. Închirierea bunurilor proprietate publică _____	204
6.5. Dreptul de folosință gratuită _____	204
7. Încetarea dreptului de proprietate publică _____	205
<i>Secțiunea a III-a. Dreptul de proprietate privată _____</i>	<i>205</i>
1. Definiție. Titulari. Obiect _____	205
2. Regimul juridic al construcțiilor proprietate privată _____	206
2.1. Realizarea și desființarea construcțiilor _____	206
2.2. Circulația juridică a construcțiilor proprietate privată _____	209
3. Regimul circulației juridice a terenurilor proprietate privată _____	212
Capitolul al II-lea. Acțiunea în revendicare _____	217
<i>Secțiunea I. Aspecte generale referitoare la acțiunea în revendicare imobiliară _____</i>	<i>217</i>
1. Definiție și caractere generale _____	217

2. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni reale _____	217
2.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea posesorie _____	217
2.2. Acțiunea în revendicare și acțiunea confesorie _____	218
2.3. Acțiunea în revendicare și acțiunea negatorie _____	218
2.4. Acțiunea în revendicare și acțiunea în grănițuire _____	218
2.5. Acțiunea în revendicare și petiția de ereditate _____	219
3. Calitatea procesuală _____	219
4. Efectele admiterii acțiunii în revendicare _____	220
4.1. Restituirea lucrului _____	221
4.2. Restituirea fructelor _____	221
4.3. Suportarea cheltuielilor făcute de către posesor _____	222
<i>Secțiunea a II-a. Acțiunea în revendicare imobiliară _____</i>	<i>222</i>
1. Proba dreptului de proprietate _____	222
2. Incidența prescripției _____	226
<i>Secțiunea a III-a. Acțiunea în revendicare mobilă _____</i>	<i>227</i>
1. Situații de distins _____	227
2. Revendicarea bunului mobil de la terțul dobânditor posesor de bună-credință [art. 1909 alin. (1) C. civ.] _____	227
2.1. Precizări prealabile _____	227
2.2. Condiții referitoare la bunuri _____	228
2.3. Condiții referitoare la persoane _____	228
2.4. Condiții referitoare la posesia terțului dobânditor _____	229
3. Revendicarea bunului mobil pierdut sau furat de la terțul dobânditor de bună-credință _____	231
4. Revendicarea bunului mobil de la hoț, găsit or sau de la terțul dobânditor de rea-credință _____	232
Capitolul al III-lea. Accesierea imobiliară artificială și uzucapiunea _____	234
<i>Secțiunea I. Accesierea imobiliară artificială _____</i>	<i>234</i>
1. Considerații generale _____	234
2. Construcțiile, plantațiile sau alte lucrări făcute de proprietar pe terenul său cu materialele altei persoane _____	235
3. Construcțiile, plantațiile sau alte lucrări făcute de o persoană cu materialele sale pe terenul proprietatea altei persoane _____	236
3.1. Precizări introductive _____	236
3.2. Situația constructorului de rea-credință _____	238
3.3. Situația constructorului de bună-credință _____	239
3.4. Aspecte comune pentru constructorul de bună-credință și pentru constructorul de rea-credință _____	241
<i>Secțiunea a II-a. Uzucapiunea _____</i>	<i>244</i>
1. Considerații generale referitoare la uzucapiune _____	244
1.1. Noțiune _____	244
1.2. Justificarea instituției uzucapiunii _____	244
1.3. Utilitatea uzucapiunii _____	244
1.4. Domeniul de aplicare _____	245
2. Felurile uzucapiunii _____	246
2.1. Precizări introductive _____	246

2.2. Exercițarea unei posesii utile și neîntrerupte în termenul prevăzut de lege, condiție esențială a uzucapiunii _____	246
2.3. Uzucapiunea de 10 până la 20 de ani _____	248
3. Calculul termenului uzucapiunii _____	251
3.1. Precizări prealabile _____	251
3.2. Întreruperea uzucapiunii _____	251
3.3. Suspendarea uzucapiunii _____	253
3.4. Joncțiunea posesiilor _____	254
4. Efectele uzucapiunii _____	255
PARTEA A III-A. TEORIA GENERALĂ A OBLIGAȚIILOR _____	256
Capitolul I. Contractul, ca izvor de obligații _____	256
<i>Secțiunea I. Stipulația pentru altul (contractul în folosul unei terțe persoane) _____</i>	<i>256</i>
1. Noțiune _____	256
2. Condiții de validitate _____	256
3. Efectele stipulației pentru altul _____	257
3.1. Precizări prealabile _____	257
3.2. Raporturile juridice dintre stipulant și promitent _____	257
3.3. Raporturile juridice dintre promitent și terțul beneficiar _____	257
<i>Secțiunea a II-a. Simulația _____</i>	<i>258</i>
1. Noțiune _____	258
2. Formele simulației _____	258
2.1. Enumerare _____	258
2.2. Simulația prin încheierea unui contract public fictiv _____	258
2.3. Simulația prin deghizare _____	259
2.4. Simulația prin interpunere de persoane _____	259
3. Efectele simulației _____	260
3.1. Considerații generale _____	260
3.2. Efectele simulației față de părți _____	261
3.3. Efectele simulației în raporturile dintre părți și terți _____	261
3.4. Efectele simulației în raporturile dintre terți _____	262
4. Acțiunea în simulație _____	262
<i>Secțiunea a III-a. Efectele specifice contractelor sinalagmatice _____</i>	<i>263</i>
1. Enumerarea efectelor specifice contractelor sinalagmatice _____	263
2. Excepția de neexecutare a contractului _____	263
3. Rezoluțiunea și rezilierea _____	264
3.1. Noțiune. Delimitare de nulitate. Feluri _____	264
3.2. Temeiul juridic al rezoluțiunii _____	264
3.3. Rezoluțiunea judiciară _____	265
3.4. Rezoluțiunea convențională _____	265
3.5. Efectele rezoluțiunii _____	267
3.6. Rezilierea _____	267
4. Riscul contractului sinalagmatic _____	267
4.1. Considerații introductive _____	267

4.2. Regula referitoare la suportarea riscului contractului sinalagmatic (netranslativ de proprietate) _____	268
4.3. Suportarea riscului în contractele sinalagmatice translativ de proprietate _____	268
<i>Secțiunea a IV-a. Răspunderea civilă contractuală (executarea indirectă a obligațiilor contractuale)</i> _____	269
1. Considerații prealabile _____	269
2. Condițiile acordării de despăgubiri _____	270
2.1. Enumerare _____	270
2.2. Vinovăția debitorului _____	270
2.3. Punerea debitorului în întârziere _____	271
2.4. Convenții cu privire la răspundere _____	272
3. Evaluarea despăgubirilor _____	272
3.1. Enumerarea modurilor de evaluare _____	272
3.2. Evaluarea judiciară _____	272
3.3. Evaluarea convențională. Clauza penală _____	273
3.4. Evaluarea legală _____	274
Capitolul al II-lea. Fapta ilicită, ca izvor de obligații (răspunderea civilă delictuală) _____	275
<i>Secțiunea I. Condițiile răspunderii civile delictuale (pentru fapta proprie)</i> _	275
1. Prejudiciul _____	275
1.1. Noțiune. Prejudiciul patrimonial și prejudiciul moral _____	275
1.2. Condițiile reparării prejudiciului _____	276
1.2.1. Prejudiciul să fie cert _____	276
1.2.2. Prejudiciul să nu fi fost reparat în prealabil de o terță persoană fizică sau juridică _____	276
1.3. Principiile reparării prejudiciului _____	277
1.3.1. Principiul posibilității reparării prejudiciului pe cale convențională _____	277
1.3.2. Principiul reparării integrale a prejudiciului _____	278
1.3.3. Principiul reparării în natură a prejudiciului _____	278
1.4. Repararea prin echivalent a prejudiciului _____	278
1.4.1. Modalități de reparare prin echivalent a prejudiciului _____	278
1.4.2. Stabilirea despăgubirilor în cazul reparării prin echivalent a prejudiciului _____	279
2. Fapta ilicită _____	280
2.1. Noțiune _____	280
2.2. Fapta ilicită, element distinct al răspunderii civile delictuale _____	281
2.3. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile _____	281
2.3.1. Precizări introductive _____	281
2.3.2. Legitima apărare (art. 44 C. pen.) _____	282
2.3.3. Starea de necesitate (art. 45 C. pen.) _____	282
2.3.4. Îndeplinirea unei îndatoriri legale sau a ordinului superiorului _____	282
2.3.5. Exercițarea normală a unui drept subiectiv _____	283
2.3.6. Consimțământul victimei _____	284
3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu _____	284
4. Vinovăția _____	285

4.1. Noțiunea și structura vinovăției _____	285
4.2. Formele și modalitățile vinovăției _____	286
4.3. Criterii pentru stabilirea vinovăției _____	286
4.4. Capacitatea delictuală (discernământul) _____	287
4.5. Cauzele care înlătură vinovăția _____	287
5. Aspecte specifice privind răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice pentru fapta sa proprie _____	288
5.1. Particularități privind condițiile răspunderii persoanei juridice pentru fapta proprie _____	288
5.2. Efectele răspunderii persoanei juridice _____	289
<i>Secțiunea a II-a. Răspunderea civilă delictuală pentru fapta altei persoane _____</i>	<i>289</i>
1. Răspunderea părinților pentru fapta copiilor _____	289
1.1. Reglementare. Domeniul de aplicație _____	289
1.2. Fundamentarea răspunderii părinților _____	290
1.3. Condițiile răspunderii părinților _____	290
1.4. Efectele răspunderii părinților pentru fapta copiilor minori _____	293
2. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului _____	293
2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	293
2.2. Fundamentarea răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	295
2.3. Condițiile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	295
2.4. Efectele răspunderii _____	296
2.4.1. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și victima prejudiciului _____	296
2.4.2. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și prepus. Regresul comitentului _____	297
2.5. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea comitentului _____	298
3. Răspunderea institutorilor pentru faptele elevilor și a artizanilor pentru faptele ucenicilor _____	299
3.1. Reglementare. Domeniul de aplicație _____	299
3.2. Fundamentarea și condițiile răspunderii _____	300
3.3. Efectele răspunderii institutorilor și artizanilor _____	300
3.4. Corelația dintre răspunderea institutorilor sau artizanilor și răspunderea părinților _____	301
<i>Secțiunea a III-a. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale, de ruina edificiului și de lucruri în general _____</i>	<i>302</i>
1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	302
1.1. Reglementare. Domeniul de aplicație _____	302
1.2. Fundamentarea răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	304
1.3. Condițiile răspunderii. Cauze exoneratoare de răspundere _____	304
1.4. Efectele răspunderii _____	305
1.5. Corelația cu alte forme de răspundere _____	305
2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale _____	306

2.1. Reglementare. Domeniul de aplicație	306
2.2. Fundamentarea răspunderii	307
2.3. Condițiile răspunderii. Cauzele exoneratoare de răspundere	307
2.4. Efectele răspunderii	307
3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului	307
3.1. Reglementare. Domeniul de aplicație	307
3.2. Fundamentarea răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului	308
3.3. Condițiile răspunderii. Cauzele exoneratoare de răspundere	308
3.4. Efectele răspunderii	308
PARTEA A IV-A. CONTRACTE SPECIALE	309
Capitolul I. Contractul de vânzare-cumpărare	309
<i>Secțiunea I. Noțiune, reglementare și caractere juridice</i>	<i>309</i>
1. Noțiune	309
2. Reglementări interne și comunitare	310
3. Caractere juridice	310
<i>Secțiunea a II-a. Condiții de validitate specifice</i>	<i>313</i>
1. Capacitatea părților	314
1.1. Definiție	314
1.2. Incapacități speciale de a vinde și de a cumpăra	314
2. Consimțământul	317
2.1. Antecontractul de vânzare-cumpărare	318
2.1.1. Promisiunea unilaterală de vânzare	318
2.1.2. Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare	319
2.1.3. Pactul de preferință	320
2.1.4. Promisiunea de porte-fort	320
2.1.5. Arvuna și acontul	321
2.1.6. Dreptul de preempțiune și de retract	321
2.1.7. Dreptul cumpărătorului-consumator de a se dezice	325
3. Obiectul contractului de vânzare-cumpărare	327
3.1. Lucrul vândut	328
3.2. Prețul, obiect al obligației cumpărătorului	332
3.3. Vânzarea pe un euro	334
3.4. Prețul lezionar	335
4. Cauza (scopul) contractului de vânzare-cumpărare	335
5. Forma contractului de vânzare-cumpărare	336
6. Publicitatea imobiliară	337
<i>Secțiunea a III-a. Efectele contractului de vânzare-cumpărare</i>	<i>339</i>
1. Definiție	339
2. Interpretarea clauzelor contractului	339
3. Obligațiile vânzătorului	340
3.1. Obligația de predare a lucrului vândut	340
3.2. Obligația de garanție contra evicțiunii	342
3.3. Obligația de garanție contra viciilor lucrului vândut	345
3.3.1. Condițiile garanției contra viciilor	346

3.3.2. Efectele răspunderii vânzătorului pentru vicii	347
3.3.3. Garantarea conformității produselor	348
3.3.4. Garanții convenționale	349
3.4. Obligații legale accesorii	349
4. Obligațiile cumpărătorului	351
4.1. Plata prețului	351
4.2. Luarea în primire a lucrului vândut	353
4.3. Suportarea cheltuielilor contractului	354
<i>Secțiunea a IV-a. Varietăți ale contractului de vânzare-cumpărare</i>	354
1. Vânzarea cu grămada	355
2. Vânzarea după greutate, număr sau măsură	355
3. Vânzarea pe încercate	356
4. Vânzarea cu pact de răscumpărare	357
5. Vânzarea unei moșteniri	358
6. Vânzarea (cesiunea) de drepturi litigioase și retractul litigios	359
Capitolul al II-lea. Contractul de donație	361
<i>Secțiunea I. Noțiune, reglementare și caractere juridice</i>	361
<i>Secțiunea a II-a. Condiții de fond</i>	363
1. Capacitatea părților	363
1.1. Incapacități de a dispune prin donații	364
1.2. Incapacități de a primi donații	364
1.3. Incapacități privind donațiile de organe	367
1.4. Incapacități privind donațiile făcute partidelor politice	368
2. Consimțământul	369
3. Obiectul contractului	370
4. Cauza	370
5. Principiul irevocabilității speciale. Excepții	371
6. Revocabilitatea donațiilor între soți	372
<i>Secțiunea a III-a. Condiții de formă</i>	373
1. Principiul solemnității donației	373
2. Donațiile deghizate, donațiile indirecte și darurile de nuntă	375
<i>Secțiunea a IV-a. Efectele contractului de donație</i>	379
1. Obligațiile donatorului	379
2. Obligațiile donatarului	380
3. Efectele donației față de terți	380
<i>Secțiunea a V-a. Cauzele legale de revocare a donațiilor</i>	381
1. Revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii	382
2. Revocarea pentru ingraturitudine	382
3. Revocarea pentru nașterea unui copil	383
Capitolul al III-lea. Contractul de locațiune	385
<i>Secțiunea I. Noțiune, caractere juridice, condiții de validitate</i>	385
1. Aspecte introductive	385
2. Caracterele juridice ale locațiunii	386
3. Natura juridică a dreptului locatarului	387
4. Condiții de validitate	388

<i>Secțiunea a II-a. Efectele contractului de locațiune</i>	389
1. Obligațiile locatorului	389
2. Obligațiile locatarului	392
<i>Secțiunea a III-a. Sublocațiunea și cesiunea locațiunii</i>	395
1. Sublocațiunea	395
2. Cesiunea contractului de locațiune	397
<i>Secțiunea a IV-a. Încetarea contractului de locațiune</i>	398
1. Încetarea locațiunii prin denunțare unilaterală	399
2. Încetarea locațiunii prin expirarea termenului	399
3. Încetarea locațiunii prin reziliere	400
4. Încetarea locațiunii prin pieirea lucrului	400
5. Încetarea locațiunii prin desființarea (desfacerea) titlului locatorului	401
6. Efectele înstrăinării lucrului închiriat prin acte între vii	401
Capitolul al IV-lea. Contractul de închiriere a locuinței	402
<i>Secțiunea I. Noțiune, caractere juridice, reglementare</i>	402
<i>Secțiunea a II-a. Încheierea contractului de închiriere a locuinței</i>	403
1. Părțile contractante	403
2. Forma contractului	404
3. Obiectul contractului	404
4. Durata închirierii	406
5. Dreptul de preempțiune și de retract al chiriașului	410
<i>Secțiunea a III-a. Efectele contractului de închiriere a locuinței</i>	411
1. Obligațiile proprietarului (locatorului)	411
2. Obligațiile chiriașului	413
<i>Secțiunea a IV-a. Subînchirierea, cesiunea închirierii locuinței și schimbul de locuințe</i>	416
1. Subînchirierea locuinței	416
2. Cesiunea contractului de închiriere a locuinței	417
3. Schimbul de locuințe	418
4. Atribuirea contractului în caz de divorț	419
<i>Secțiunea a V-a. Încetarea contractului de închiriere a locuinței</i>	420
Capitolul al V-lea. Contractul de arendare	422
<i>Secțiunea I. Noțiune, reglementare, caractere juridice</i>	422
<i>Secțiunea a II-a. Condițiile de validitate a arendării</i>	423
1. Părțile contractante	423
2. Obiectul contractului	424
3. Forma și conținutul contractului de arendare	425
<i>Secțiunea a III-a. Efectele contractului de arendare</i>	426
1. Obligațiile arendatorului	426
2. Obligațiile arendașului	426
<i>Secțiunea a IV-a. Suportarea riscurilor</i>	427
<i>Secțiunea a V-a. Încetarea contractului de arendare</i>	428
Capitolul al VI-lea. Contractul de mandat	431
<i>Secțiunea I. Noțiune și regim juridic</i>	431
1. Noțiune și reglementare	431

2. Caractere juridice și delimitare _____	432
3. Condiții de validitate _____	434
4. Varietăți de mandat _____	435
5. Efectele contractului de mandat _____	436
5.1. Efectele mandatului între părți _____	436
5.2. Efectele mandatului față de terți _____	438
6. Încetarea mandatului _____	439
<i>Secțiunea a II-a. Mandatul fără reprezentare (contractul de interpunere)</i> _____	440
Capitolul al VII-lea. Contractul de împrumut _____	442
<i>Secțiunea I. Împrumut de folosință (comodatul)</i> _____	442
1. Noțiuni și caractere juridice _____	442
2. Condiții de validitate _____	444
3. Efectele contractului de comodat _____	444
4. Încetarea contractului de comodat _____	447
<i>Secțiunea a II-a. Împrumutul de consumație</i> _____	447
1. Împrumutul de consumație gratuit _____	447
2. Împrumutul cu dobândă _____	451
3. Particularități ale creditului pentru consum _____	454
PARTEA A V-A. SUCCESIUNI _____	463
TITLUL I. REGULI GENERALE PRIVIND MOȘTENIREA _____	463
Capitolul I. Noțiuni generale _____	463
<i>Secțiunea I. Noțiunea de succesiune (moștenire)</i> _____	463
<i>Secțiunea a II-a. Felurile moștenirii</i> _____	465
Capitolul al II-lea. Deschiderea moștenirii _____	468
<i>Secțiunea I. Data deschiderii moștenirii</i> _____	468
1. Stabilirea momentului deschiderii moștenirii _____	468
2. Importanța datei deschiderii moștenirii _____	469
<i>Secțiunea a II-a. Locul deschiderii moștenirii</i> _____	470
1. Noțiunea de loc al deschiderii moștenirii _____	470
2. Importanța practică a locului deschiderii moștenirii _____	471
Capitolul al III-lea. Condiții generale ale dreptului de moștenire _____	473
<i>Secțiunea I. Aspecte generale</i> _____	473
<i>Secțiunea a II-a. Capacitatea succesorală</i> _____	473
1. Persoane care au capacitate succesorală _____	474
1.1. Persoanele fizice în viață la data deschiderii succesiunii _____	474
1.2. Persoanele concepute, dar nenăscute la data deschiderii succesiunii _____	474
1.3. Persoanele dispărute _____	475
1.4. Persoanele juridice _____	475
2. Persoane care nu au capacitate succesorală _____	476
2.1. Precedenții și persoanele juridice care au încetat să mai aibă ființă _____	476
2.2. Comorienții _____	476
2.3. Persoanele fizice decedate în același timp (codecedenții) _____	477

<i>Secțiunea a III-a. Vocația la moștenire</i>	478
1. Noțiune	478
2. Vocația succesorală generală și concretă	478
TITLUL AL II-LEA. MOȘTENIREA LEGALĂ	479
Capitolul I. Principiile generale ale devoluțiunii legale	479
<i>Secțiunea I. Condițiile speciale ale moștenirii legale</i>	479
1. Noțiuni introductive	479
2. Vocația succesorală legală	480
3. Nedemnitătea (nevrednicia) succesorală	481
<i>Secțiunea a II-a. Principiile generale ale devoluțiunii legale</i>	486
<i>Secțiunea a III-a. Reprezentarea succesorală</i>	488
1. Definiție	488
2. Natura juridică	488
3. Domeniu de aplicare	489
4. Condițiile reprezentării succesorale	489
5. Modul în care operează reprezentarea	490
6. Efectele reprezentării succesorale	491
7. Particularități ale moștenirii imobilelor prin reprezentare în condițiile Legii nr. 18/1991 și Legii nr. 10/2001	492
Capitolul al II-lea. Reguli speciale aplicabile diferitelor categorii de moștenitori legali	493
<i>Secțiunea I. Dreptul de moștenire al rudelor defunctului</i>	493
1. Clasa I de moștenitori legali (descendenții defunctului)	493
2. Clasa a II-a de moștenitori legali (ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați)	494
3. Clasa a III-a de moștenitori legali (ascendenții ordinari)	498
4. Clasa a IV-a de moștenitori legali (colateralii ordinari)	499
<i>Secțiunea a II-a. Drepturile succesorale ale soțului supraviețuitor al defunctului</i>	499
1. Aspecte generale	499
2. Dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor în concurs cu oricare dintre clasele de moștenitori legali sau în lipsa rudelor din cele patru clase	501
3. Dreptul la moștenire special al soțului supraviețuitor asupra mobilelor și obiectelor aparținând gospodăriei casnice și asupra darurilor de nuntă	503
4. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor	507
<i>Secțiunea a III-a. Drepturile statului asupra moștenirii vacante</i>	509
1. Noțiunea de moștenire vacantă	509
2. Natura juridică	510
3. Importanța determinării naturii juridice a dreptului statului asupra moștenirii vacante	511
4. Particularități ale dreptului statului asupra moștenirii vacante	512
5. Statul este moștenitor sezinar	513

TITLUL AL III-LEA. MOȘTENIREA TESTAMENTARĂ	514
Capitolul I. Testamentul	514
<i>Secțiunea I. Noțiunea, caracterele juridice și cuprinsul testamentului</i>	514
<i>Secțiunea a II-a. Condiții generale pentru validitatea testamentului</i>	516
1. Condiții de fond	516
2. Condiții de formă	518
3. Reguli de formă comune tuturor testamentelor	519
Capitolul al II-lea. Diferite feluri de testamente	521
<i>Secțiunea I. Testamentele ordinare</i>	521
1. Testamentul olograf	521
2. Testamentul autentic	524
3. Testamentul mistic sau secret	526
<i>Secțiunea a II-a. Testamentele privilegiate</i>	527
1. Testamentul militarilor	527
2. Testamentul făcut în timp de boală contagioasă	528
3. Testamentul maritim	528
4. Reguli comune testamentelor privilegiate	528
<i>Secțiunea a III-a. Testamentul făcut în străinătate</i>	529
Capitolul al III-lea. Principalele dispoziții testamentare	530
<i>Secțiunea I. Legatul</i>	530
1. Noțiune și condiții	530
2. Clasificarea legatelor	530
3. Ineficacitatea legatelor	535
<i>Secțiunea a II-a. Exheredarea (dezmoștenirea)</i>	541
1. Felurile exheredării	542
<i>Secțiunea a III-a. Execuțiunea testamentară</i>	543
1. Atribuțiile executorului testamentar	544
2. Încetarea execuțiunii testamentare	545
Capitolul al IV-lea. Limitele dreptului de a dispune prin acte juridice de bunurile succesiunii	546
<i>Secțiunea I. Introducere</i>	546
<i>Secțiunea a II-a. Oprirea pactelor asupra unei succesiuni viitoare</i>	546
<i>Secțiunea a III-a. Oprirea substituțiilor fideicomisare</i>	548
<i>Secțiunea a IV-a. Oprirea liberalităților care încalcă rezerva succesorală</i>	551
1. Noțiuni generale	551
2. Moștenitorii rezervatari	553
3. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor în concurs cu copiii dintr-o căsătorie anterioară a defunctului	558
4. Reducțiunea liberalităților excesive	564
5. Raportul donațiilor	567
6. Raportul datoriilor	574
7. Imputarea liberalităților și cumulul rezervei cu cotitatea disponibilă	576

TITLUL AL IV-LEA. TRANSMISIUNEA MOȘTENIRII	578
Capitolul I. Dreptul de opțiune succesorală	578
<i>Secțiunea I. Subiectele dreptului de opțiune succesorală</i>	578
<i>Secțiunea a II-a. Actul juridic de opțiune succesorală</i>	579
<i>Secțiunea a III-a. Prescripția dreptului de opțiune succesorală</i>	581
<i>Secțiunea a IV-a. Ineficacitatea actului juridic de opțiune succesorală</i>	584
1. Cauzele de ineficacitate a actului de opțiune succesorală	584
2. Nulitatea actului juridic de opțiune succesorală	584
3. Revocarea actului juridic de opțiune succesorală	584
<i>Secțiunea a V-a. Acceptarea moștenirii</i>	585
1. Acceptarea pură și simplă a moștenirii	585
2. Acceptarea sub beneficiu de inventar	590
<i>Secțiunea a VI-a. Renunțarea la moștenire</i>	592
Capitolul al II-lea. Transmisiunea patrimoniului succesoral	595
<i>Secțiunea I. Obiectul transmisiunii</i>	595
<i>Secțiunea a II-a. Transmisiunea activului moștenirii</i>	596
<i>Secțiunea a III-a. Transmisiunea pasivului succesoral</i>	597
<i>Secțiunea a IV-a. Separația de patrimonii</i>	600
Capitolul al III-lea. Dobândirea posesiunii moștenirii	602
<i>Secțiunea I. Dobândirea de drept a posesiei moștenirii (sezina)</i>	602
<i>Secțiunea a II-a. Trimiterea în posesie a moștenitorilor legali nesezinari</i>	603
<i>Secțiunea a III-a. Predarea legatelor</i>	604
<i>Secțiunea a IV-a. Procedura succesorală notarială</i>	606
1. Deschiderea procedurii succesorale	606
2. Desfășurarea procedurii succesorale	607
3. Suspendarea procedurii succesorale	608
4. Certificatul de moștenitor	609
<i>Secțiunea a V-a. Petiția de ereditate</i>	611
Teste grilă	615
Răspunsuri	654